

การพยาบาลสุขภาพครอบครัว: แนวคิดทฤษฎีและการประยุกต์ใช้ในครอบครัวระยะวิกฤต

B0050916

ห้องสมุดวทพ.นครราชสีมา **ไทย**

ตารุณี จงอุดมการณ์

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สารบัญ

	หน้า
คำนิยม	III-IV
ประกาศคุณูปการ	V
เปิดอ่านความคิด	VI
สารบัญรูป	XI
สารบัญตาราง	XIII
สารบัญแผนภูมิ	XIV

ตอนที่ 1 กรอบแนวคิดทฤษฎีและผลการวิจัยชี้แนะการพยาบาลครอบครัวในระยะวิกฤต

บทที่ 1 บทนำ: พยายามกับการสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัว	
วัตถุประสงค์ประจำบท	1
สุขภาพกับความอยู่ดีมีสุขของประชาชน	2
พยายามกับการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม	7
พยายาม ครอบครัว และ สุขภาพครอบครัว	11
บทบาทครอบครัวในการดูแลสุขภาพของสมาชิกครอบครัวที่มีภาวะเจ็บป่วย	16
การพยาบาลครอบครัว การศึกษา และ ระดับการปฏิบัติการ	20
การพยาบาลครอบครัวกับการพัฒนาดัชนีชี้วัดคุณภาพการบริการ	33
คำถามท้ายบท	37

บทที่ 2 กรอบแนวคิดทฤษฎีชี้แนะการพยาบาลครอบครัวมีสมาชิกในระยะเจ็บป่วย เจ็บปวดรุนแรง

ยากลำบาก และ วิกฤต	
วัตถุประสงค์ประจำบท	39
ครอบครัวในระยะเจ็บปวด เจ็บป่วย ยากลำบาก และวิกฤต	42
แนวคิดการสาธารณสุขมูลฐานและการพยาบาลสุขภาพครอบครัว	47
แนวคิดทุนทางสังคมแหล่งประโยชน์ของครอบครัวและชุมชน	49
แนวคิดการเสริมพลังอำนาจครอบครัว	52
ทฤษฎีความเจ็บปวด	59
ทฤษฎีระบบครอบครัว	65

ทฤษฎีพัฒนาการและวงจรชีวิตครอบครัว	67
ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ของครอบครัว	72
ทฤษฎีความผูกพัน	74
ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ในครอบครัว	75
ทฤษฎีบทบาทในครอบครัว	77
ทฤษฎีคืนสภาพของครอบครัว	78
ซาเทียร์ โมเดล	84
การบูรณาการแนวคิดทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องสู่การปฏิบัติการพยาบาลครอบครัว: รูปแบบการพยาบาลสุขภาพครอบครัวมหาวิทยาลัยขอนแก่น	88
คำถามท้ายบท	91

บทที่ 3 กระบวนการพยาบาลครอบครัว: การประยุกต์สู่การปฏิบัติการ

วัตถุประสงค์ประจำบท	93
การพยาบาลครอบครัวบนวิวัฒนาการ	96
กระบวนการพยาบาลครอบครัว	107
การเยี่ยมบ้าน: เปิดประตูสู่ปฏิบัติการพยาบาลครอบครัว	110
กระบวนการพยาบาลครอบครัวตามรูปแบบการพยาบาลสุขภาพครอบครัวมหาวิทยาลัยขอนแก่น	113
เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินสุขภาพครอบครัวตามรูปแบบ KKU FHN	114
เทคนิควิธีในการประเมินครอบครัวผ่านวิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ	121
การวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินประวัติครอบครัวและวินิจฉัยทางการพยาบาล	128
การวางแผนและการดูแลสุขภาพครอบครัว	129
การปฏิบัติการพยาบาลครอบครัว	129
การประเมินผลการปฏิบัติการ	136
การถอดบทเรียนและสะท้อนคิดจากการปฏิบัติการพยาบาล	137
คำถามท้ายบท	139

ตอนที่ 2 การปฏิบัติการพยาบาลครอบครัวในระยะวิกฤตที่กตสส

บทที่ 4 ประเด็นคัดสรรการปฏิบัติการพยาบาลครอบครัวในระยะวิกฤต

วัตถุประสงค์ประจำบท	141
พยาบาล: ผู้มีบทบาทสำคัญต่อผู้ใช้บริการที่มีภาวะวิกฤตและยากลำบาก	142
ปัจจัยอุปสรรคการใช้บริการสุขภาพของผู้ป่วยและครอบครัวที่มีภาวะวิกฤตและยากลำบาก	145
การเผชิญภาวะวิกฤตของบุคคลและครอบครัว	147

X ตาธณี จงอุดมการณ์. 2558. **การพยาบาลสุขภาพครอบครัว: แนวคิดทฤษฎีและการประยุกต์ใช้ในครอบครัวระยะวิกฤต**
กทมฯ: ซีเอนต์ เอ็นเทอร์ไพรส์.

การพยาบาลโดยยึดครอบครัวเป็นศูนย์กลาง:	
กรณีครอบครัวในภาวะวิกฤตเมื่อต้องอยู่กับความเจ็บปวด	150
การพยาบาลครอบครัวที่บ้าน: กรณีครอบครัววิกฤตจากการเจ็บป่วยเรื้อรัง	161
การพยาบาลครอบครัวเพื่อเพิ่มการสื่อสารการทำความเข้าใจตนเองและครอบครัว:	
กรณีครอบครัววิกฤตจากการมีสมาชิกติดสุรา	170
การพยาบาลครอบครัววิกฤตทางสังคม: กรณีครอบครัวในภาวะเปราะบางด้อยโอกาส	180
การพยาบาลครอบครัวในภาวะสังคมเปลี่ยนแปลง:	
กรณีครอบครัววิกฤตจากครอบครัวมีวัยรุ่นตั้งครรภ์	187
การพยาบาลครอบครัวในภาวะวิกฤตสิ่งแวดล้อม: กรณีครอบครัววิกฤตจากสถานการณ์ภัยพิบัติ	192
คำถามท้ายบท	211
เอกสารอ้างอิงและบรรณานุกรม	215
ดัชนี	255
Index	271
ภาคผนวก 1: แนวทางการประเมินสุขภาพครอบครัว ตามรูปแบบการพยาบาลสุขภาพครอบครัวมหาวิทยาลัยขอนแก่น	275
ภาคผนวก 2: คู่มือการใช้เครื่องมือตามรูปแบบการพยาบาลสุขภาพครอบครัว มหาวิทยาลัยขอนแก่น (KKU FHN Model)	291
เกี่ยวกับผู้เขียน	303

สารบัญรูป

	หน้า	
รูปที่ 1.1	แสดงแนวคิดความต่อเนื่องในการจัดการศึกษาการพยาบาลครอบครัว	26
รูปที่ 2.1	แสดงตัวอย่างวิถีประสาทความเจ็บปวด	61
รูปที่ 2.2	แสดงเครื่องมือประเมินความปวดมหาวิทยาลัยขอนแก่น	64
รูปที่ 2.3	แสดงภาพกิจกรรมขณะใช้เครื่องมือประเมินความปวดมหาวิทยาลัยขอนแก่นประเมินปวดเด็ก	64
รูปที่ 2.4	แสดงเครื่องมือประเมินความปวดชนิดตัวเลขสำหรับวัยรุ่น ผู้ใหญ่ ผู้สูงอายุ	64
รูปที่ 2.5	แสดงภาพโมบายเปรียบเทียบครอบครัวเป็นระบบที่เป็นพลวัตรและ กระทบกันทุกภาคส่วนเมื่อมีการเปลี่ยนแปลง	66
รูปที่ 2.6	แสดงโครงสร้างครอบครัวไทยที่เปลี่ยนแปลงไป	73
รูปที่ 2.7	แบบจำลอง เอบีซีเอ็กซ์	80
รูปที่ 2.8	แบบจำลองดับเบิลเอบีซีเอ็กซ์	81
รูปที่ 2.9	แบบจำลองปัจจัยความสมดุลระหว่างปัญหาและศักยภาพการรับมือ	82
รูปที่ 2.10	แสดงกรอบแนวคิดทฤษฎีคิเนสสภาพครอบครัว	83
รูปที่ 2.11	แสดงภาพใต้ภูเขาน้ำแข็งแทนจิตใจมนุษย์ที่ซ่อนไว้	85
รูปที่ 2.12	แสดงการปรับตัว 5 แบบตามรูปแบบซาเทียร์	87
รูปที่ 2.13	แสดงรูปแบบการพยาบาลสุขภาพครอบครัวมหาวิทยาลัยขอนแก่น	89
รูปที่ 3.1	แสดงบทบาทหน้าที่พยาบาลครอบครัว	95
รูปที่ 3.2	แสดงการจำแนกบทบาทต่างๆของพยาบาลครอบครัว	97
รูปที่ 3.3	แสดงชนิดของการเข้าถึงครอบครัว 4 แบบซึ่งภาพต้นไม้สื่อถึงสภาพแต่ละครอบครัว	102
รูปที่ 3.4	แสดงส่วนกระบวนการพยาบาลครอบครัว	107
รูปที่ 3.5	ชุดเครื่องมือประเมินปัญหาและความต้องการด้านสุขภาพของครอบครัว ตามรูปแบบการพยาบาลสุขภาพครอบครัวมหาวิทยาลัยขอนแก่น	108
รูปที่ 3.6	แสดงหัวข้อที่เขียนบันทึกในรายงานการเยี่ยมครอบครัว	112
รูปที่ 3.7	แสดงการวาดแผนภูมิครอบครัว	115
รูปที่ 3.8	ตัวอย่างร่างการเขียนแผนที่ระบบนิเวศที่ยังไม่ลงรายละเอียด	116
รูปที่ 3.9	แสดงการวาดแผนภูมิครอบครัวและระบบนิเวศครอบครัวพร้อมระบุสัญลักษณ์	117
รูปที่ 3.10	แสดงแผนที่ครอบครัว	118
รูปที่ 3.11	แสดงแบบประเมินความสมบูรณ์ (ต้นไม้) ของครอบครัว	119
รูปที่ 3.12	แสดงชุดแนวคำถามเจาะลึก 5 ข้อ	119

รูปที่ 3.13	แสดงตัวอย่างประสบการณ์ที่เป็นอุปสรรคต่อการเก็บข้อมูล	121
รูปที่ 3.14	ตัวอย่างแบบบันทึกภาคสนาม	123
รูปที่ 3.15	แสดงตัวอย่างการบันทึกภาคสนาม	124
รูปที่ 3.16	แสดงตัวอย่างการวินิจฉัยการพยาบาลครอบครัวในการดูแลและฟื้นฟูผู้มีปัญหาการดื่มสุรา	129
รูปที่ 3.17	แสดงการแบ่งประเภทของการปฏิบัติการต่อครอบครัว	132
รูปที่ 3.18	แสดงกระบวนการจัดการความรู้ตนเอง	137
รูปที่ 4.1	บันทึกการสังเกตภาพปรากฏการณ์กิจวัตรประจำวันของพยาบาล	144
รูปที่ 4.2	แสดงการเขียนแผนภูมิครอบครัวเด็กหญิง จีจะเอ๋	152
รูปที่ 4.3	แสดงการเขียนแผนที่ (ความสัมพันธ์) และระบบนิเวศน์ครอบครัวเด็กหญิง จีจะเอ๋	152
รูปที่ 4.4	แสดงผลการประเมินความสมบูรณ์ (ต้นไม้) ของครอบครัวเด็กหญิง จีจะเอ๋	153
รูปที่ 4.5	แสดงผลการประเมินตำแหน่งปวด	155
รูปที่ 4.6	แสดงเครื่องมือประเมินความปวดมหาวิทยาลัยขอนแก่นประเมินความปวด ด.ญ.จีจะเอ๋	155
รูปที่ 4.7	แสดงความรู้สึที่ผู้ป่วยบอกความรู้สึกของมารดาและพยาบาลเสมอว่าไม่ยากจัดยา	156
รูปที่ 4.8	แสดงตัวอย่างการจัดกิจกรรมการเล่นบนเตียงผู้ป่วย	159
รูปที่ 4.9	แสดงแผนภูมิครอบครัวนางสุดา	162
รูปที่ 4.10	แสดงระบบนิเวศน์ครอบครัวนางสุดา	164
รูปที่ 4.11	แสดงระบบและความผูกพันในครอบครัวนางสุดา	166
รูปที่ 4.12	แสดงผลการประเมินความสมบูรณ์ (ต้นไม้) ของครอบครัวนางสุดา	167
รูปที่ 4.13	แสดงช่วงวิกฤตครอบครัว	173
รูปที่ 4.14	แสดงแผนภูมิครอบครัวนายสมชาย	176
รูปที่ 4.15	แสดงแบบประเมินความสมบูรณ์ (ต้นไม้) ของครอบครัวนาย พ.	206
รูปที่ 4.16	แสดงแผนภูมิครอบครัว แผนที่ความสัมพันธ์ และ ระบบนิเวศน์ครอบครัวนาย พ.	207
รูปที่ 4.17	แสดงแผนภูมิแสดงปัจจัยที่สามารถปรับตัวได้ตามทฤษฎีคืนสภาพครอบครัวของนาย พ.	207

สารบัญตาราง IV

	หน้า
ตารางที่ 1.1	5
ตารางที่ 1.2	36
ตารางที่ 2.1	68
ตารางที่ 2.2	70
ตารางที่ 3.1	127
ตารางที่ 3.2	130
ตารางที่ 3.3	131
ตารางที่ 4.1	156
ตารางที่ 4.2	163

สารบัญแนกมูม

	หน้า
แผนภูมิที่ 1.1 แสดงชั้นบันไดสมรรถนะการพยาบาลครอบครัว	27
แผนภูมิที่ 2.1 แสดงกรอบแนวคิดการพยาบาลสุขภาพครอบครัว	48
แผนภูมิที่ 2.2 แสดงกรอบแนวคิดความสัมพันธ์ของทุนทางสังคมในชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาสุขภาพในชุมชน	50
แผนภูมิที่ 2.3 แสดงกรอบแนวคิดการพัฒนาของทุนทางสังคมของเพื่อแก้ไขปัญหาสุขภาพ	52
แผนภูมิที่ 2.4 แสดงแนวคิดการเสริมพลังอำนาจครอบครัว	53